

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:	مدّت امتحان: ۹۰ دقیقه
رشته: کلیه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵	تعداد صفحه: ۴ صفحه
دانش آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱)			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزش http://aee.medu.ir			
ردیف	سؤالات (پاسخ برگ دارد)		
	نمره		

قلمرو زبانی (۷ نمره)			
۱	جمله «خالی شدن قلب سالک از آنچه جز خداست» در توضیح کدام اصطلاح عرفانی آمده است؟	الف) استغنا	ب) اشتیاق
۰/۲۵		پ) تجرید	ت) تفرید
۲	در کدام بیت، واژه‌ای هم‌معنی واژه «جبهه» به کار رفته است؟	الف) دلم را داغ عشقی بر جبین نه	ب) الهی سینه‌ای ده آتش افروز
۰/۲۵		زبانم را بیانی آتشین ده	در آن سینه دلی وان دل همه سوز
۳	برای هریک از واژه‌های مشخص شده، یک برابر معنایی مناسب بنویسید.	الف) بخروش چو شرزه شیر ارغند	ب) دستتان را بر چشم‌های درشتتان، حمایل کرده بودید.
۰/۵			
۴	در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟	الف) مرد نقال از صدایش ضجه می‌بارید.	ب) گفتم: «د بگیر که این ناز شصتت باشد.»
۰/۲۵			
۵	در بیت زیر، واژگانی را که در زبان فارسی «هم‌آوا» دارند، مشخص کنید.	«از بهر تو صد بار ملامت بکشم	گر بشکنم این عهد غرامت بکشم»
۰/۵			
۶	در هریک از موارد زیر، املاي واژه‌ای نادرست است؛ شکل درست آن را بنویسید.	الف) هنگام چریق آفتاب کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم.	ب) صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود حزم می‌کرد.
۰/۵			
۷	املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.	الف) تنها برای تعلیم گرفتن، (شبح / شبه) شما را در میان تاریکی تعقیب می‌کردم.	ب) چو عاجز گشت خسرو در جوابش
۰/۷۵		پ) سیاوش چنین گفت کای شهریار	نیامد بیش پرسیدن (ثوابش / صوابش)
		که دوزخ مرا زین سخن گشت (خار / خوار)	
۸	در هریک از مصراع‌های زیر، فعل‌های مشخص شده را از دیدگاه معنایی بررسی کنید.	الف) گفت: «نزدیک است والی را سرای؛ آنجا شویم»	ب) گفت: «می بسیار خوردی؛ زان، چنین بی خود شدی»
۰/۵			
۹	نوع «نقش‌های تبعی» مشخص شده را در متن «ما پرندگان را نیز پیشوا و شهریاری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف، بلندترین کوه روی زمین، بر درختی بلند آشیان دارد.» بنویسید.		۰/۵
۱۰	با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید.	اگر خونین دلی از جور ایام	لب خندان بیاور چون لب جام
۰/۲۵		به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار	که باشد شادمانی را سزاوار
۰/۵		الف) مفهوم نشانه «ان» را در واژه «خندان» چیست؟	ب) در بیت دوم جمله «هسته (پایه)» و جمله «وابسته (پیرو)» را مشخص کنید.
ادامه سؤالات در صفحه دوم			

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		ساعت شروع: ۸ صبح		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
رشته: کلیه رشته‌ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵		تعداد صفحه: ۴ صفحه	
دانش آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱)							
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir							
ردیف		سؤالات (پاسخ برگ دارد)					
نمره							
۱۱	در این بخش از سروده «مهدی اخوان ثالث»، کدام ویژگی دستوری زبان کهن به کار رفته است؟ «بر درختی که به زیرش ایستاده بود/ و بر آن بر تکیه داده بود»						
۱۲	نوع «حذف» را در هریک از عبارات زیر، مشخص نمایید. الف) زندگی، سخت آلوده است و انسان ماندن، سخت دشوار. ب) تو نیز تیرانا، گشاده دستی و کرامت را از درختان میوه دار بیاموز.						
۱۳	در بیت «محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست»: الف) وابسته و وابسته را مشخص کنید. ب) نوع وابسته و وابسته را بنویسید.						
۱۴	نقش دستوری واژه های مشخص شده را در جمله زیر، بنویسید. «او بنده خود را عاشق خود کند، آنگاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محب مایی.»						
۱۵	با توجه به نوشته زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده شده را تعیین کنید. «دیدم چپ و راست مهمان ها دراز کشیده اند. گفتم: «آقای مصطفی خان خیلی معذرت خواستند که مجبور شدند بدون خداحافظی با آقایان بروند.» الف) «و» در جمله «چپ و راست مهمان ها دراز کشیده اند» پیوند هم پایه ساز است. درست ☐ نادرست ☐ ب) «که» در جمله ماقبل پایانی، پیوند وابسته ساز است. درست ☐ نادرست ☐						
قلمرو ادبی (۵ نمره)							
۱۶	کدام گزینه، مصراع دوم بیت زیر، است؟ «ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد الف) ای محسن شهید من، ای حسن بی گناه ب) یوسف، بگو که هیچ نباید برون ز چاه						
۱۷	مصراع نخست کدام بیت، نادرست است؟ الف) ماه آمده به دیدن خورشید، صبح زود ب) لبریز زندگی است نفس های آخرت یا ماه بی ملاحظه افتاده بین راه؟ آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه						
۱۸	مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. «تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی»						
۱۹	شعر زیر، بر پایه «گفت وگو» یا «سؤال و جواب» سروده شده است؛ این نوع گفت وگو در اصطلاح ادبی، چه نام دارد؟ «نخستین بار گفتش کز کجایی؟ بگفت: آنجا به صنعت در چه کوشند؟ بگفت: از دار ملک آشنایی بگفت: انده خرن و جان فروشند»						
۲۰	با توجه به متن «با خود اندیشیدم که باز برای ما چه خوابی دیده اند؟ آنگاه سر خویش گرفتم و راه مدرسه در پیش»: الف) واژگان پدید آورنده آرایه لفظی «سجع» کدام اند؟ ب) یک مورد کاربرد کنایه مشخص کنید.						
۰/۲۵							
۰/۲۵							
ادامه سؤالات در صفحه سوم							

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		ساعت شروع: ۸ صبح		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
رشته: کلیه رشته‌ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵		تعداد صفحه: ۴ صفحه	
دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد) سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۴۰۱							
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir							
ردیف		سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)					
نمره							
۲۱	ترکیب «کلید گنج مروارید» در سروده زیر، نمایانگر کاربرد کدام آرایه ادبی است؟ «این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد»						
۲۲	شاعر، در بیت زیر، با بیان کدام واژه، مفهومی غیر حقیقی (مجاز) اراده کرده است؟ «در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت»						
۲۳	کدام یک از واژگان مشخص شده در عبارت زیر، «مشبه به» است؟ «فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نیات در مهد زمین بیوردد.»						
۲۴	با توجه به هریک از گزینه‌های زیر، پاسخ درست را برگزینید. الف) بیت «آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید، چشمان تار من و تو؟»، آرایه «جناس» دارد یا «تضاد»؟ ب) در سروده «ناگهان انگار بر لب آن چاه سایه‌ای را دید / او شغاد آن نابردار بود» کاربرد آرایه ادبی «ایهام» مشهود است یا «اغراق»؟ پ) آرایه بارز بیت «همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی»، «تضمین» است یا «تلمیح»؟						
۲۵	آرایه ادبی مناسب با هر بیت را برگزیده، در برابر آن بنویسید. (یک آرایه، اضافه است)						
	الف) رخ شاه کاووس پر شرم دید		سخن گفتنش با پسر نرم دید		۱- حس آمیزی		
	ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی		آشنایان را در ایام پریشانی پیرس		۲- متناقض نما		
	پ) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر		کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی		۳- حسن تعلیل		
					۴- اسلوب معادله		
۲۶	کدام یک از ابیات زیر را می‌توان بیتی از یک «غزل اجتماعی» دانست؟ الف) فکری ای هم‌وطنان در راه آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند مثل من است ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند						
۲۷	جای خالی عبارت زیر را به درستی پر کنید. «خوان هشتم برگرفته از کتاب اخوان ثالث است.»						
۲۸	نام آفرینندگان هریک از آثار زیر را بنویسید. الف) مثل درخت در شب باران ب) دری به خانه خورشید						
قلمرو فکری (۸ نمره)							
۲۹	مراد از «سر پر زدن» در عبارت «به قول بیرجندی‌ها در این دو شهر، تنها، یک سرپری زدیم» چیست؟						
۳۰	سروده زیر را می‌توان نمایانگر کدام صفت برجسته گوینده آن دانست؟ «با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی‌ست ما را فراغتی‌ست که جمشید جم نداشت»						
۳۱	«صرف کردن صیغه بلعت» در عبارت زیر، نمایانگر چه مفهومی است؟ «مهمان‌ها بدون تخلّف، تمام و کمال دور میز حلقه زده، در صرف کردن صیغه بلعت اهتمام تامی داشتند.»						
ادامه سؤالات در صفحه چهارم							

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		ساعت شروع: ۸ صبح		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
رشته: کلیه رشته‌ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵		تعداد صفحه: ۴ صفحه	
دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد) سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱							
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir							
ردیف		سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)					
نمره							
۳۲	بیت زیر نمایانگر کدام یک از وادی‌های هفت‌گانه عرفان است؟ «صدهزاران سایه جاوید تو گم شده بینی ز یک خورشید تو»						
۳۳	مولانا در مصراع نخست بیت زیر، چه کسانی را سزاوار هم‌نشینی عارف (نی) دانسته است؟ «نی حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید»						
۳۴	کدام بیت بیانگر داوری مردم درباره «سیاوش» است؟ الف) سر پُر ز شرم و بهایی مراست ب) همی داد مژده یکی را دگر اگر بی‌گناهم رهایی مراست که بخشود بر بی‌گنه دادگر						
۳۵	با توجه به سروده زیر، مقصود نقال از «قصه درد» چیست؟ «همچنان می‌رفت و می‌آمد / همچنان می‌گفت و می‌گفت قدم می‌زد / قصه است این قصه؛ آری قصه درد است»						
۳۶	«دست انابت به امید اجابت به درگاه حق - جلّ و علا - برداشتن» و بیت زیر، بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ «بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدای آورد»						
۳۷	در سطرهای زیر بر چه نکاتی تأکید شده است؟ «چه حرف تازه‌ای برای گفتن مانده است، یا چه چیز تازه‌ای برای نوشتن. که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را بازگو کند؟»						
۳۸	در سروده زیر، مقصود شاعر از «نان و هوا» چیست؟ «نان را از من بگیر، اگر می‌خواهی / هوا را از من بگیر، اما / خنده‌ات را نه.»						
۳۹	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. الف) از شنیدن اسم شهر، قند در دلم آب می‌شد. ب) هر که بی‌روزی است روزش دیر شد پ) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته. ت) وصول به حُسن ممکن نشود الا به واسطه عشق. ث) مهمان‌ها سخت در محظور گیر کرده، تکلیف خود را نمی‌دانند. ج) سعی کردم که پا جای پای شما بگذارم؛ مثل برق و باد خودم را به سنگر برسانم. چ) برکش ز سر این سپیدمعجر بنشین به یکی کبود اورند ح) ز خورشید و از آب و از باد و خاک نگردد تبه نام و گفتار پاک خ) وانایم در جهان زین راه کس نیست از فرسنگ آن آگاه کس د) به دستور فرمود تا ساروان هیون آرد از دشت، صد کاروان						
۲۰	جمع نمره						
پیروز و سربلند باشید.							

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فارسی ۳	رشته: کلیه رشته‌ها	ساعت شروع: ۸ صبح	تعداد صفحه: ۲
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		
ردیف	پاسخ‌ها	نمره	

همکاران گرامی، خدا قوت، لطفاً به پاسخ‌های درست و مشابه، نمره اختصاص دهید.

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	پ (تجربید. ۰/۲۵ ص ۱۲۳	۰/۲۵
۲	الف (جبین. ۰/۲۵ ص ۱۶۳	۰/۲۵
۳	الف (خشمگین و قهرآلود. ۰/۲۵ ص ۳۵ ب) نگه‌دارنده، محافظ. ۰/۲۵ ص ۸۸	۰/۵
۴	ب (شست. ۰/۲۵ ص ۱۴۰	۰/۲۵
۵	بهر (بحر). ۰/۲۵ صد (سد). ۰/۲۵ ص ۲۰	۰/۵
۶	الف (چریغ. ۰/۲۵ ص ۶۰ ب) هضم. ۰/۲۵ ص ۹۲	۰/۵
۷	الف (شبح. ۰/۲۵ ص ۹۰ ب) صوابش. ۰/۲۵ ص ۲۱ پ) خوار. ۰/۲۵ ص ۱۰۱	۰/۷۵
۸	الف (شویم: برویم (فعل غیراسنادی). ۰/۲۵ ب) شدی: گشتی. (فعل اسنادی). ۰/۲۵ ص ۱۹	۰/۵
۹	شهریار: معطوف. ۰/۲۵ بلندترین کوه روی زمین: بدل. ۰/۲۵ ص ۱۲۰	۰/۵
۱۰	الف (صفت فاعلی. ۰/۲۵ ص ۱۵۳	۰/۲۵
	ب (هسته (پایه): به آن کس می‌رسد زین گنج بسیار. ۰/۲۵ وابسته (پیرو): که باشد شادمانی را سزاوار. ۰/۲۵ ص ۱۴۱	۰/۵
۱۱	کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم (بر آن بر). ۰/۲۵ ص ۱۰۴.	۰/۲۵
۱۲	الف (حذف به قرینه لفظی. ۰/۲۵ ص ۷۱	۰/۵
	ب (حذف به قرینه معنایی. ۰/۲۵ ص ۸۷	
۱۳	الف (این. ۰/۲۵ ب) صفت مضاف‌الیه. ۰/۲۵ ص ۴۷	۰/۵
۱۴	عاشق: مسند. ۰/۲۵ بنده: متمم. ۰/۲۵ ص ۵۳	۰/۵
۱۵	الف (نادرست. ۰/۲۵ ب) درست. ۰/۲۵ ص ۱۴۰	۰/۵

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۶	ب) یا «یوسف، بگو که هیچ نیاید برون ز چاه». ۰/۲۵ ص ۹۷	۰/۲۵
۱۷	الف) یا: «ماه آمده به دیدن خورشید، صبح زود/ یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟». ۰/۲۵ ص ۹۶	۰/۲۵
۱۸	فدای نام تو، بود و نبودم؛ میهن، ای میهن. ۰/۵ ص ۱۱۷	۰/۵
۱۹	مناظره. ۰/۲۵ ص ۲۰	۰/۲۵
۲۰	الف) خویش، پیش. ۰/۲۵ ب) «برای ما چه خوابی دیده‌اند؟» یا «سر خویش گرفتم». ۰/۲۵ ص ۱۵۷	۰/۵
۲۱	استعاره. ۰/۲۵ ص ۱۱۳	۰/۲۵
۲۲	جامعه. ۰/۲۵ ص ۲۷	۰/۲۵
۲۳	فرآش. ۰/۲۵ ص ۱۲	۰/۲۵

ادامه پاسخ‌ها در صفحه دوم

تعداد صفحه: ۲		ساعت شروع: ۸ صبح		رشته: کلیه رشته‌ها		۳ فارسی: راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس:	
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۱					
نمره		پاسخ‌ها				ردیف	
۰/۷۵		۱۰ ص ۰/۲۵. (پ) تلمیح. ۱۱۳ ص ۰/۲۵ (ب) ایهام. ۸۴ ص ۰/۲۵ (الف) جناس. ۰/۲۵ ص ۲۴				۲۴	
۰/۷۵		۲۳ ص ۰/۲۵. (پ) ۲- متناقض‌نما. ۰/۲۵ ص ۴۹ (ب) ۴- اسلوب معادله. ۰/۲۵ ص ۱۰۳ (الف) ۱- حس آمیزی. ۰/۲۵ ص ۲۵				۲۵	
۰/۲۵		۲۶ ص ۰/۲۵. «فکری ای هم‌وطنان در راه آزادی خویش / بنمایید که هرکس نکند مثل من است». ۰/۲۵ ص ۲۶ (الف) یا:				۲۶	
۰/۲۵		۱۱۴ ص ۰/۲۵. (الف) در حیاط کوچک پاییز در زندان.				۲۷	
۰/۵		۸۵ ص ۰/۲۵. (ب) سلمان هراتی. ۵۷ ص ۰/۲۵ (الف) شفيعی کدکنی.				۲۸	
قلمرو فکری (۸ نمره)							
۰/۲۵		۶۱ ص ۰/۲۵. توقف کوتاه.				۲۹	
۰/۲۵		۲۷ ص ۰/۲۵. بلندنظری یا مناعت طبع یا قناعت.				۳۰	
۰/۲۵		۱۳۶ ص ۰/۲۵. تأکید بر خوردن غذا.				۳۱	
۰/۲۵		۱۲۵ ص ۰/۲۵. فقر و فنا یا وادی هفتم.				۳۲	
۰/۲۵		۴۷ ص ۰/۲۵. هجران کشیده‌ها یا کسانی که از محبوب خود دور شده‌اند.				۳۳	
۰/۲۵		۱۰۴ ص ۰/۲۵. (ب) یا «همی داد مژده یکی را دگر / که بخشود بر بی‌گنه دادگر». ۰/۲۵ ص ۱۰۴				۳۴	
۰/۲۵		۱۱۰ ص ۰/۲۵. مرگ رستم.				۳۵	
۰/۲۵		۱۲-۱۳ صص ۰/۲۵. توبه به درگاه خدا.				۳۶	
۰/۵		۰/۲۵. شاعر عشق خود را با تازه‌ترین تعبیر بیان نموده‌است یا توصیف‌ناپذیری عشق. ۰/۲۵ محبوب دارای بهترین خصلت‌هاست یا وصف‌ناپذیری معشوق. ۰/۲۵ ص ۱۵۵				۳۷	
۰/۵		۱۵۰ ص ۰/۵. ضرورت‌های زندگی.				۳۸	
۰/۲۵		۷۷ ص ۰/۲۵. (الف) از شنیدن اسم شهر، لذت می‌بردم (خوش حال می‌شدم). ۰/۲۵ ص ۷۷ (ب) هرکس از عشق بی‌بهره باشد، روزگارش تباه می‌شود. ۰/۵ ص ۴۷ (پ) هسته خرمایی با پرورش و توجه او، نخلی بلند گردیده‌است. ۰/۵ ص ۱۲ (ت) رسیدن به زیبایی، تنها به‌وسیله عشق، امکان‌پذیر است. ۰/۵ ص ۵۲ (ث) مهمان‌ها به‌شدت گرفتار شده بودند و نمی‌دانستند چه کار کنند. ۰/۵ ص ۱۳۸ (ج) سعی کردم دقیقاً از شما پیروی کنم؛ با سرعت خودم را به سنگر برسانم. ۰/۵ ص ۹۲ (چ) این روسری سفید (برف) را از سرت بردار. بر تخت پادشاهی بنشین. ۰/۵ ص ۳۵ (ح) هیچ‌یک از پدیده‌های جهان، آوازه نیک و گفتار پاک را نابود نمی‌کنند. ۰/۵ ص ۸۶ (خ) کسی در جهان از این راه بازنگشته‌است؛ کسی از مسافت این راه، آگاه نیست. ۰/۵ ص ۱۲۲ (د) به وزیر فرمان داد که شتربان، صد کاروان شتر درشت‌اندام از دشت بیاورد. ۰/۷۵ ص ۱۰۱				۳۹	
۲۰		جمع نمره				پیروز و سربلند باشید	